

रुनातकपाठ्यक्रमः
संस्कृतवेदाध्ययनविभागः

Session -2026-27

NEP Syllabus

कुमारभास्करवर्मसंस्कृत-पुरातनाध्ययनविश्वविद्यालयः, नलबारी

Recommended
(Prof. Jagadish Sarma)

संस्कृतवेदाध्ययने स्नातकपाठ्यक्रमः

प्रथमषाण्मासिकः

NEP Syllabus (w.e.f.: Academic Session 2026-27)

COURSE NO.		SEMESTER -I	Credit	Internal Marks	External Marks
		NAME OF PAPER			
UGSVDS101	CORE	वैदिकसाहित्यम्- १	4	40	60
UGSVDE102	MINOR	वैदिकसाहित्यम्- १	4	40	60
UGSVID103	IDC	पुराणेतिहासः	4	40	60
	TOTAL CREDITS		12		

द्वितीयषाण्मासिकः

COURSE NO.		SEMESTER -II	Credit	Internal Marks	External Marks
		NAME OF PAPER			
UGSVDS201	CORE	वैदिकसाहित्यम्-२	4	40	60
UGSVDE202	MINOR	वैदिकसाहित्यम्-२	4	40	60
UGSVID203	IDC	स्मृतिसाहित्यम्	4	40	60
	TOTAL CREDITS		12		

तृतीयषाण्मासिकः

COURSE NO.		SEMESTER -III	Credit	Internal Marks	External Marks
		NAME OF PAPER			
UGSVDS301	CORE	वैदिकसाहित्यम्-३	4	40	60
UGSVDS302	CORE	वैदिकसाहित्यम्-४	4	40	60
UGSVDE303	MINOR	वैदिकसाहित्यम्-३	4	40	60
UGSVID304	IDC	वेदेषु पर्यावरणम्	4	40	60
	TOTAL CREDITS		16		

चतुर्थषाण्मासिकः

COURSE NO.		SEMESTER -IV	Credit	Internal Marks	External Marks
		NAME OF PAPER			
UGSVDS401	CORE	उपनिषत्साहित्यम् ?	4	40	60
UGSVDS402	CORE	वेदाङ्गसाहित्यम् ?	4	40	60
UGSVDS403	CORE	पुराणेतिहासः	4	40	60
UGSVDS404	CORE	वेदेषु काव्यतत्त्वं परवर्तीलौकिकसंस्कृतसाहित्येतिहासः	4	40	60
UGSVDE405	MINOR	उपनिषत्साहित्यम् ?	4	40	60
	TOTAL CREDITS		20		

पञ्चमषाण्मासिकः

COURSE NO.		SEMESTER -V	Credit	Internal Marks	External Marks
		NAME OF PAPER			
UGSVDS501	CORE	ब्राह्मणसाहित्यम् ?	4	40	60
UGSVDS502	CORE	वेदाङ्गमनुक्रमणीसाहित्यञ्च	4	40	60
UGSVDS503	CORE	स्मृतिसाहित्यम्	4	40	60
UGSVDS504	CORE	Internship	4	40	60
UGSVDE505	MINOR	ब्राह्मणसाहित्यम् ?	4	40	60
	TOTAL CREDITS		20		

षष्ठषाण्मासिकः

COURSE NO.		SEMESTER -VI	Credit	Internal Marks	External Marks
		NAME OF PAPER			
UGSVDS601	CORE	ऋग्वेदीयसाहित्यम्	4	40	60
UGSVDS602	CORE	यजुर्वेदीयसाहित्यम्	4	40	60
UGSVDS603	CORE	अथर्ववेदीयसाहित्यम्	4	40	60
UGSVDS604	CORE	सूत्रसाहित्यम्	4	40	60
UGSVDE605	MINOR	ऋग्वेदीयसाहित्यम्	4	40	60
	TOTAL CREDITS		20		

सप्तमषाण्मासिकः

COURSE NO.		SEMESTER -VII	Credit	Internal Marks	External Marks
		NAME OF PAPER			
UGSVDS701	CORE	चितानि वैदिकसूक्तानि - २	4	40	60
UGSVDS702	CORE	उपनिषत्साहित्यम्-२	4	40	60
UGSVDS703	CORE	वेदाङ्ग- अनुक्रमणीसाहित्यञ्च -२	4	40	60
UGSVDS704	CORE	शोधप्रविधिः	4	40	60
UGSVDE705	MINOR	चितानि वैदिकसूक्तानि - २	4	40	60
	TOTAL CREDITS		20		

अष्टमषाण्मासिकः

COURSE NO.		SEMESTER -VIII	Credit	Internal Marks	External Marks
		NAME OF PAPER			
UGSVDS801	CORE	चितानि वैदिकसूक्तानि - ३	4	40	60
UGSVDS802	CORE	प्रातिशाख्यं वैदिकव्याकरणञ्च	4	40	60
UGSVDS803	CORE	निरुक्तं नारदीयशिक्षा च	4	40	60
UGSVDS804	CORE	क्षेत्राध्ययनम्/ प्रकल्पसंरचना	4	40	60
UGSVDE805	MINOR	चितानि वैदिकसूक्तानि - ३	4	40	60
	TOTAL CREDITS		20		

UGSVDS101 (वैदिकसाहित्यम्- १)

अधिगमोद्देश्यानि

- भाषाज्ञानप्रदानम्
- वेदानां परिचयप्रदानम्
- विशेषरूपेण अग्निसूक्तस्य श्रद्धासूक्तस्य च ज्ञानप्रदानम्
- वैदिकसंहितानामवबोधनम्

पत्रम्

पूर्णाङ्काः -६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	भाषादक्षता (शब्दरूपाणि, धातुरूपाणि, वाक्यसंरचनं सामान्यकारकाणि च)	१
द्वितीयभागः -	वेदशब्दस्य व्युत्पत्तिः, लक्षणम्, महत्त्वम्, कालः, ऋषि - देवता - छन्दविचारः, वेदाध्ययनस्य महत्त्वञ्च	१
तृतीयभागः -	संहितानां परिचयः (ऋक्संहिता, यजुःसंहिता, सामसंहिता, अथर्वसंहिता)	१
चतुर्थभागः -	अग्निसूक्तम् (ऋ.वे.१.१), श्रद्धासूक्तम् (ऋ.वे.१०.१५१)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- भाषाज्ञानं भविष्यति ।
- छात्राणां वेदस्य परिचयो भविष्यति ।
- छात्राः वैदिकसंहितानां परिचयं महत्त्वञ्च ज्ञास्यन्ति ।
- विशेषरूपेण अग्निसूक्तस्य श्रद्धासूक्तस्य च सम्यक्ज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

१. श्रौतपाठः , कलकताविश्वाविद्यालयः, कोलकाता
२. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे भारतीयविद्याप्रकाशनम् : दिल्ली
३. नवीनवैदिकसञ्चयनम्, सम्पादकः - यमुनापाठकः, उमेशसिंहः, चौखम्बाप्रकाशनम्, वाराणसी
४. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः , आचार्यजगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारती प्रकाशन

UGSVDE102 (वैदिकसाहित्यम्- १)

अधिगमोद्देश्यानि

- भाषाज्ञानप्रदानम्
- वेदानां परिचयप्रदानम्
- विशेषरूपेण अग्निसूक्तस्य श्रद्धासूक्तस्य च ज्ञानप्रदानम्
- वैदिकसंहितानामवबोधनम्

पत्रम्

पूर्णाङ्कः -६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	भाषादक्षता (शब्दरूपाणि, धातुरूपाणि, वाक्यसंरचना सामान्यपरिचयः)	१
द्वितीयभागः -	वेदशब्दस्य व्युत्पत्तिः, लक्षणम्, महत्त्वम्, कालः, ऋषि - देवता - छन्दविचारः, वेदाध्ययनस्य महत्त्वञ्च	१
तृतीयभागः -	संहितानां परिचयः (ऋक्संहिता, यजुःसंहिता, सामसंहिता, अथर्वसंहिता)	१
चतुर्थभागः -	अग्निसूक्तम् (ऋ.वे. १.१), श्रद्धासूक्तम् (ऋ.वे. १०.१५१)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- भाषाज्ञानं भविष्यति ।
- छात्राणां वेदस्य परिचयो भविष्यति ।
- छात्राः वैदिकसंहितानां परिचयं महत्त्वञ्च ज्ञास्यन्ति ।
- विशेषरूपेण अग्निसूक्तस्य श्रद्धासूक्तस्य च सम्यक्ज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

१. श्रौतपाठः , कलकताविश्वाविद्यालयः, कोलकाता
२. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे। भारतीयविद्याप्रकाशनम् : दिल्ली
३. नवीनवैदिकसञ्चयनम्, सम्पादकः - यमुनापाठकः, उमेशसिंहः, चौखम्बाप्रकाशनम्, वाराणसी
४. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः , आचार्यजगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारती प्रकाशन

UGSVID103 (पुराणेतिहासः)

अधिगमोद्देश्यानि

- पुराणसाहित्यस्य परिचयप्रदानं माहात्म्यप्रतिपादनञ्च।
- रामायणस्य परिचयप्रदानं, माहात्म्यप्रतिपादनञ्च।
- महाभारतस्य परिचयप्रदानं माहात्म्यप्रतिपादनञ्च।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - पुराणम्, [पुराणस्य सामान्यपरिचयः, पुराणस्य लक्षणम्, पुराणस्य प्रतिपाद्यविषयः] १

द्वितीयभागः - रामायणम्, [रामायणस्य स्वरूपसामान्यम्, रामायणस्य साहित्यिकमहत्त्वम्, रामायणस्य उपजीव्यत्वम्] १

तृतीयभागः - महाभारतम्, [महाभारतस्य स्वरूपसामान्यम् उपजीव्यत्वञ्च] १

चतुर्थभागः - महाभारतस्य वैशिष्ट्यम्, महाभारतस्य साहित्यिकमहत्त्वम् १

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्राः पुराणसाहित्यस्य परिचयं प्राप्स्यन्ति ।
- अनेन पुराणस्य लक्षणं वैशिष्ट्यञ्च ज्ञास्यन्ति ।
- छात्राणां रामायणमहाभारतयोः निहिततत्त्वविषये ज्ञानं भविष्यति ।
- वर्तमानयुगे रामायणमहाभारतयोः प्रासङ्गिकतां ज्ञास्यन्ति ।

UGSVDS201 (वैदिकसाहित्यम्-२)

अधिगमोद्देश्यानि-

- भाषाज्ञानप्रदानम्
- अक्षसूक्तस्य, वाक्सूक्तस्य च परिचयप्रदानं, महत्त्वप्रतिपादनञ्च ।
- ब्राह्मणसाहित्यस्य व्युत्पत्ति- तदर्थ- प्रयोजनादिविषये ज्ञानप्रदानम् ।
- शतपथब्राह्मणस्य मनुमत्स्यकथायाः सम्यक् परिचयप्रदानम् ।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः -६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	भाषादक्षता (संज्ञा, सन्धिः, समासानां सामान्यपरिचयः)	१
द्वितीयभागः -	ऋक्संहिता - (अक्षसूक्तम् १०.३४, वाक्सूक्तम् १०.१२५)	१
तृतीयभागः -	ब्राह्मणग्रन्थानां परिचयः (ब्राह्मणशब्दस्य व्युत्पत्तिः तदर्थश्च, प्रतिपाद्यविषयः प्रयोजनञ्च)	१
चतुर्थभागः -	शतपथब्राह्मणम् - मनुमत्स्यकथा (१.८.१)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- भाषाज्ञानं भविष्यति ।
- वैदिकसूक्तानामध्ययनेन तत्र निहिततत्त्वानां ज्ञानं भविष्यति ।
- ब्राह्मणसाहित्यस्य सम्यक् ज्ञानं भविष्यति ।
- मनुमत्स्यकथा इति आख्यानस्य परिचयो भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

१. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, सम्पादकः- आचार्य जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी
२. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशनम्, दिल्ली
३. शतपथब्राह्मणम्, त्रयीभाष्यकार सायणाचार्य सर्वविद्यानिधन कविन्द्राचार्य सरस्वती, राष्ट्रिय संस्कृत संस्थान, नई दिल्ली ।

UGSVDE202 (वैदिकसाहित्यम्-२)

अधिगमोद्देश्यानि-

- भाषाज्ञानप्रदानम्
- अक्षसूक्तस्य, वाक्सूक्तस्य च परिचयप्रदानं, महत्त्वप्रतिपादनञ्च ।
- ब्राह्मणसाहित्यस्य व्युत्पत्ति- तदर्थ- प्रयोजनादिविषये ज्ञानप्रदानम् ।
- शतपथब्राह्मणस्य मनुमत्स्यकथायाः सम्यक् परिचयप्रदानम् ।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः -६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	भाषादक्षता (संज्ञा, सन्धिः, समासानां सामान्यपरिचयः)	१
द्वितीयभागः -	ऋक्संहिता - (अक्षसूक्तम् १०.३४, वाक्सूक्तम् १०.१२५)	१
तृतीयभागः -	ब्राह्मणग्रन्थानां परिचयः (ब्राह्मणशब्दस्य व्युत्पत्तिः तदर्थश्च, प्रतिपाद्यविषयः प्रयोजनञ्च)	१
चतुर्थभागः -	शतपथब्राह्मणम् - मनुमत्स्यकथा (१.८.१)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- भाषाज्ञानं भविष्यति ।
- वैदिकसूक्तानामध्ययनेन तत्र निहिततत्त्वानां ज्ञानं भविष्यति ।
- ब्राह्मणसाहित्यस्य सम्यक् ज्ञानं भविष्यति ।
- मनुमत्स्यकथा इति आख्यानस्य परिचयो भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

४. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, सम्पादकः- आचार्य जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी
५. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशनम्, दिल्ली
६. शतपथब्राह्मणम्, त्रयीभाष्यकार सायणाचार्य सर्वविद्यानिधन कविन्द्राचार्य सरस्वती, राष्ट्रिय संस्कृत संस्थान, नई दिल्ली ।

अधिगमोद्देश्यानि-

- छात्रेभ्यः स्मृतिसाहित्यस्य परिचयप्रदानम्
- स्मृतिसाहित्यस्य महत्त्वप्रतिपादनञ्च
- छात्रेभ्यः प्रमुखस्मृतीनां सह ज्ञानप्रदानम्
- छात्रेभ्यः मनुस्मृतेः याज्ञवल्क्यस्मृतेः च परिचयप्रदानम्।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	स्मृतिसाहित्यस्य क्रमविकासकालः	१
द्वितीयभागः -	प्रमुखस्मृतीनां परिचयः (मनुस्मृतिः, याज्ञवल्क्यस्मृतिः नारदस्मृतिः, पराशरस्मृतिः, विष्णुस्मृतिः)	१
तृतीयभागः -	मनुस्मृतिः (सप्तमाध्यायः)	१
चतुर्थभागः -	याज्ञवल्क्यस्मृतिः (व्यवहाराध्यायस्य दायविभागप्रकरणम्)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः -

- स्मृतिसाहित्यस्य सम्यक् परिचयो भविष्यति।
- प्रमुखस्मृतीकाराणां व्याख्यापद्धतिविषये अबोधनं भविष्यति।
- छात्राः मनुस्मृतेः द्वितीयाध्यायास्तथा याज्ञवल्क्यस्मृतेः दायभागः विषये ज्ञानं भविष्यति।

सहायकग्रन्थाः

१. धर्मशास्त्रस्येतिहासः (प्रथमभागः) प्रो. जयकृष्णमिश्रः, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी, २००१
२. मनुस्मृतिः, श्री पं. हरगोविन्दशास्त्री, चौखम्बा संस्कृत भवनं, वाराणसी, वि. सं. २०७५
३. याज्ञवल्क्यस्मृतिः, डा. केशव किशोर कश्यप, चौखम्बा कृष्णदास अकाडेमी, वाराणसी, वि. सं २०७७

UGSVDS301 (वैदिकसाहित्यम् – ३)

अधिगमोद्देश्यानि

- छात्रेभ्य आरण्यकसाहित्यस्य परिचयप्रदानम्
- विशेषरूपेण तैत्तिरीयारण्यकानुसारं पञ्चमहायज्ञस्य सम्यग्ज्ञानप्रदानम्
- ऋग्वेदसंहितायाः उषस्सूक्तस्य तथा अथर्ववेदसंहितायाः राष्ट्राभिवर्द्धनकालसूक्तस्य चानुशीलनम्

पत्रम्

पूर्णाङ्काः -६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - आरण्यकशब्दस्य व्युत्पत्तिः तदर्थः महत्त्वञ्च , आरण्यकग्रन्थानां परिचयः	१
द्वितीयभागः - पञ्चमहायज्ञः (तैत्तिरीयारण्यकम् II.10)	१
तृतीयभागः - ऋक्संहिता - (उषस्सूक्तम् III.61)	१
चतुर्थभागः - अथर्ववेदसंहिता - (राष्ट्राभिवर्द्धनसूक्तम् I.29)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्राः आरण्यकसाहित्यस्य परिचयं ज्ञास्यन्ति ।
- विशेषरूपेण तैत्तिरीयारण्यकानुसारं पञ्चमहायज्ञस्य ज्ञानं प्राप्स्यन्ति ।
- ऋग्वेदीयसूक्तानाम् अथर्ववेदीयसूक्तस्य च ज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

१. श्रीमत्सायणाचार्यविरचितभाष्यसमेता ऋग्वेदसंहिता (१-१० मण्डलात्मकः), वैदिकसंशोधनमण्डलम्, पुणे- ५११०३७
२. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशनम्, दिल्ली
३. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, सम्पादकः- आचार्य जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी
४. अथर्ववेदसंहिता, कृष्णदास अकाडेमी, वाराणसी

UGSVDS 302 (उपनिषत्साहित्यम् १)

अधिगमोद्देश्यानि

- उपनिषदो माहात्म्यप्रतिपादनम्
- ईशोपनिषद अनुशीलनम्
- केनोपनिषद अनुशीलनम्
- तैत्तिरीयोपनिषद अनुशीलनम्

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	उपनिषद्शब्दस्य व्युत्पत्तिः तदर्थश्च, प्रमुखदशोपनिषदां परिचयः महत्त्वञ्च	१
द्वितीयभागः -	ईशोपनिषद्, सम्पूर्णा	१
तृतीयभागः -	केनोपनिषद् (१-२ पादः)	१
चतुर्थभागः -	तैत्तिरीयोपनिषद् (शीक्षावल्ली)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्रेभ्य उपनिषदो विशिष्टज्ञानं भविष्यति ।
- ईशावास्योपनिषदि वर्णितानां विषयाणां ज्ञानं भविष्यति।
- केनोपनिषदि तैत्तिरीयोपनिषदि च वर्णितानां विषयाणां ज्ञानं भविष्यति।

सहायकग्रन्थाः

१. ईशावास्योपनिषद्, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्, वाराणसी
२. ईशावास्योपनिषद्, गीताप्रेस, गोरखपुर
३. केनोपनिषद्, गीताप्रेस, गोरखपुर
४. तैत्तिरीयोपनिषद्, गीताप्रेस, गोरखपुर

UGSVDE 303 (वैदिकसाहित्यम् – ३)

अधिगमोद्देश्यानि

- छात्रेभ्य आरण्यकसाहित्यस्य परिचयप्रदानम्
- विशेषरूपेण तैत्तिरीयारण्यकानुसारं पञ्चमहायज्ञस्य सम्यग्ज्ञानप्रदानम्
- ऋग्वेदसंहितायाः उषस्सूक्तस्य तथा अथर्ववेदसंहितायाः राष्ट्राभिवर्द्धनकालसूक्तस्य चानुशीलनम्

पत्रम्

पूर्णाङ्काः -६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - आरण्यकशब्दस्य व्युत्पत्तिः तदर्थः महत्त्वञ्च , आरण्यकग्रन्थानां परिचयः	१
द्वितीयभागः - पञ्चमहायज्ञः (तैत्तिरीयारण्यकम् II.10)	१
तृतीयभागः - ऋक्संहिता - (उषस्सूक्तम् III.61)	१
चतुर्थभागः - अथर्ववेदसंहिता - (राष्ट्राभिवर्द्धनसूक्तम् I.29)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्रा आरण्यकसाहित्यस्य परिचयं ज्ञास्यन्ति ।
- विशेषरूपेण तैत्तिरीयारण्यकानुसारं पञ्चमहायज्ञस्य ज्ञानं प्राप्स्यन्ति ।
- ऋग्वेदीयसूक्तानाम् अथर्ववेदीयसूक्तानाञ्च ज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

५. श्रीमत्सायणाचार्यविरचितभाष्यसमेता ऋग्वेदसंहिता (१-१० मण्डलात्मकः), वैदिकसंशोधनमण्डलम्, पुणे- ५११०३७
६. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशनम्, दिल्ली
७. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, सम्पादकः- आचार्य जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी
८. अथर्ववेदसंहिता, कृष्णदास अकाडेमी, वाराणसी

UGSVID304 (वेदेषु पर्यावरणम्)

अधिगमोद्देश्यानि

- वैदिकवाङ्मयस्य परिचयप्रदानम्।
- वेदेषु पर्यावरणतत्त्वानाम् अवलोकनम्।
- विशेषतः पर्यावरणविषये जागरूकताप्रदानम्।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - वेदानां सामान्यपरिचयः, पर्यावरणस्य परिचयः परिभाषा च

१

द्वितीयभागः - वेदेषु आकाशतत्त्वम्, वायुतत्त्वम्, अग्नितत्त्वम्, जलतत्त्वम्, पृथिवीतत्त्वम्

१

तृतीयभागः - वायुसूक्तम् (ऋग्वेदः १.२), अग्निमारुतसूक्तम् (ऋग्वेदः १.१८)

१

चतुर्थभागः - भूमिसूक्तम् (अथर्ववेदः १२.१)

१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्राः वैदिकवाङ्मयस्य परिचयं प्राप्स्यन्ति।
- वेदेषु निहितपर्यावरणतत्त्वविषये ज्ञास्यन्ति।
- सूक्तेषु निहिततत्त्वानां सम्यग्ज्ञानं भविष्यति।

सहायकग्रन्थाः

१. न्यू वैदिक सिलेक्शन II, तैलंग एवं चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशन, २०१८

२. यजुर्वेद में पर्यावरण, डा. उपेन्द्र कुमार त्रिपाठी, चौखम्बा संस्कृत भवन, वाराणसी

३. वेदपर्यावरणनवनीतम्, डा. भास्कर शर्मा हंस प्रकाशन, जयपुर २०१४

४. वेदों में पर्यावरण चेतना, डा. उपेन्द्र कुमार त्रिपाठी पिलग्रिम्स पब्लिशिंग वाराणसी।

UGSVDS401 (चितानि वैदिकसूक्तानि - १)
अधिगमोद्देश्यानि

- छात्रेभ्यः उपनिषत्साहित्यस्य परिचयप्रदानम्
- ऋग्वेदसंहितायाः ज्ञानसूक्तस्य, इन्द्रसूक्तस्य चानुशीलनम्
- अथर्ववेदसंहितायाः पृथिवीसूक्तस्य अनुशीलनम्

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	ऋक्संहिता - (इन्द्रसूक्तम् २.१२)	१
द्वितीयभागः -	ऋक्संहिता - (ज्ञानसूक्तम् १०.७१)	१
तृतीयभागः -	ऋक्संहिता - (पर्जन्यसूक्तम् ५.८३)	१
चतुर्थभागः -	अथर्ववेदसंहिता - (पृथिवीसूक्तम् १२.१.१-२०)	१

परिणामाः

- छात्राः उपनिषत्साहित्यस्य परिचयं ज्ञास्यन्ति ।
- विशेषरूपेण प्रमुखदशोपनिषदः ज्ञानं प्राप्स्यन्ति ।
- ऋग्वेदीयसूक्तानाम् अथर्ववेदीयसूक्तानाञ्च ज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

१. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशनम्, दिल्ली
२. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, सम्पादकः- आचार्य जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी
३. अथर्ववेदसंहिता, कृष्णदास अकाडेमी, वाराणसी

UGSVDS 402 (वेदाङ्गसाहित्यम् १)

अधिगमोद्देश्यानि -

- षड्वेदाङ्गानां परिचयप्रदानं महत्त्वप्रतिपादनञ्च
- षड्वेदाङ्गानां विशिष्टानुशीलनम्

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	शिक्षाशब्दस्य व्युत्पत्तिः, अर्थः, लक्षणं, महत्त्वं प्रतिपाद्यविषयञ्च, प्रातिशाख्यशब्दार्थः	१
द्वितीयभागः -	कल्पवेदाङ्गस्य संक्षिप्तपरिचयः	१
तृतीयभागः -	व्याकरणवेदाङ्गस्य परिचयः प्रयोजनञ्च, निरुक्तस्य परिचयः प्रयोजनञ्च	१
चतुर्थभागः -	छन्दवेदाङ्गस्य परिचयः महत्त्वञ्च सप्तप्रमुखच्छन्दसां परिचयः ज्योतिषवेदाङ्गस्य परिचयः महत्त्वञ्च ज्योतिषशास्त्राणां परिचयः	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्राणां षड्वेदाङ्गानां परिचयप्रयोजनमहत्त्वानां विषये सम्यग्ज्ञानं भविष्यति ।
- छात्राणां सम्यग्रूपेण वेदार्थबोधनं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

१. वेदाङ्गेतिहासः, नरेश झा, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठानम्, वाराणसी
२. निरुक्तम्, मुकुन्दबक्शी झा, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठानम्, वाराणसी

अधिगमोद्देश्यानि

- पुराणसाहित्यस्य परिचयप्रदानं माहात्म्यप्रतिपादनञ्च ।
- रामायणस्य परिचयप्रदानम्, माहात्म्यप्रतिपादनञ्च ।
- महाभारतस्य परिचयप्रदानम् माहात्म्यप्रतिपादनञ्च ।
- वर्तमानयुगे रामायणमहाभारतयो उपयोगिता ।
- कालिकापुराणस्य परिचयप्रदानम्, माहात्म्यप्रतिपादनञ्च।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	पुराणस्य लक्षणम्, प्रतिपाद्यविषयः, पुराणानां सामान्यपरिचयश्च	१
द्वितीयभागः -	रामायणस्य परिचयः, प्रतिपाद्यविषयः, परवर्तीसंस्कृतसाहित्ये रामायणस्य प्रभावः	१
तृतीयभागः -	महाभारतस्य परिचयः, प्रतिपाद्यविषयः, परवर्तीसंस्कृतसाहित्ये महाभारतस्य प्रभावः	१
चतुर्थभागः -	कालिकापुराणम् (कामरूपवर्णनम् ८२.१-१५)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्राः पुराणसाहित्यस्य परिचयं प्राप्स्यन्ति ।
- अनेन पुराणस्य लक्षणं वैशिष्ट्यञ्च ज्ञास्यन्ति ।
- छात्राणां रामायणमहाभारतयोः निहिततत्त्वविषये ज्ञानं भविष्यति ।
- वर्तमानयुगे रामायणमहाभारतयोः प्रासङ्गिकतां ज्ञास्यन्ति ।
- कालिकापुराणवर्णितस्य कामरूपप्रदेशस्य भौगलिकज्ञानं प्राप्स्यन्ति।

सहायकग्रन्थाः

१. पुराणपर्यालोचनम्, डा. श्रीकृष्णमणित्रिपाठी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
२. पुराणविमर्श, आचार्य बलदेव उपाध्याय, चौखम्बा विद्यावान्, वाराणसी।
३. श्रीमद्वाल्मीकीयं रामायणम्, गीताप्रेस गोरखपुर

UGSVDS 404 (वेदेषु काव्यतत्त्वं परवर्तीलौकिकसंस्कृतसाहित्येतिहासः)

अधिगमोद्देश्यानि -

- वैदिकछन्दोऽलंकाररसाणां सम्यग्ज्ञानप्रदानम् ।
- गद्य-पद्य-नाट्य-चम्पूसाहित्येत्यादीनां लौकिकसंस्कृतसाहित्यानामितिहासविषयकज्ञानप्रदानम् ।
- काव्यस्य लक्षण-हेतु-शब्दशक्तिविषयकं विशिष्टज्ञानप्रदानम् ।
- लौकिकछन्दोऽलंकाररसाणां सम्यग्ज्ञानप्रदानम् ।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	वेदेषु छन्दसां प्रयोगः, अलङ्काराणां प्रयोगः, रसनिरूपणम्	१
द्वितीयभागः -	लौकिकसंस्कृतसाहित्यस्य संक्षिप्तपरिचयः (गद्यसाहित्यम्, पद्यसाहित्यम्, नाट्यसाहित्यम्, चम्पूसाहित्यम्)	१
तृतीयभागः -	काव्यलक्षणं, काव्यहेतुः, शब्दशक्तयः	१
चतुर्थभागः -	लौकिकसाहित्येषु प्रमुखछन्द-अलङ्कार-रसानां प्रयोगः	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः -

- अनेन छात्राणां वैदिकछन्दोऽलंकाररसानां सम्यग्ज्ञानं भविष्यति ।
- छात्राः गद्य-पद्य-नाट्य-चम्पूसाहित्येत्यादीनां लौकिकसंस्कृतसाहित्यानामितिहासविषयकं ज्ञानं लप्स्यन्ते ।
- छात्राणां काव्यस्य लक्षण-हेतु-शब्दशक्तिविषयकं ज्ञानं भविष्यति ।
- लौकिकछन्दोऽलंकाररसानां विशेषज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

१. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, आचार्य जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी ।
२. संस्कृतसाहित्येतिहासः, आचार्य लोकमणि दाहालः, चौखम्बा कृष्णदास अकादमी वाराणसी ।

UGSVDS405 (चितानि वैदिकसूक्तानि)
अधिगमोद्देश्यानि

- छात्रेभ्यः उपनिषत्साहित्यस्य परिचयप्रदानम्
- ऋग्वेदसंहितायाः ज्ञानसूक्तस्य, इन्द्रसूक्तस्य चानुशीलनम्
- अथर्ववेदसंहितायाः पृथिवीसूक्तस्य अनुशीलनम्

पत्रम्	पूर्णाङ्काः - ६०,	श्रेयोऽङ्कः - ४
प्रथमभागः - ऋक्संहिता - (इन्द्रसूक्तम् २.१२)		१
द्वितीयभागः - ऋक्संहिता - (ज्ञानसूक्तम् १०.७१)		१
तृतीयभागः - ऋक्संहिता - (अरण्यानि सूक्तानि १०.१४६)		१
चतुर्थभागः - अथर्ववेदसंहिता (पृथिवीसूक्तम् १२.१.१-२०)		१

परिणामाः

- छात्राः उपनिषत्साहित्यस्य परिचयं ज्ञास्यन्ति ।
- विशेषरूपेण प्रमुखदशोपनिषदः ज्ञानं प्राप्स्यन्ति ।
- ऋग्वेदीयसूक्तानाम् अथर्ववेदीयसूक्तानाञ्च ज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

१. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशनम्, दिल्ली
२. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, सम्पादकः- आचार्य जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी
३. अथर्ववेदसंहिता, कृष्णदास अकाडेमी, वाराणसी

UGSVDS 501 (ब्राह्मणसाहित्यम् ?)

अधिगमोद्देश्यानि

- ऐतरेयब्राह्मणस्य प्रथमपञ्चिकायाः प्रथमोऽध्याये निहितविषयस्य प्रतिपादनम् ।
- वाङ्मनस्संवादस्य अवबोधनम् ।
- अग्निष्टोम-दर्शपौर्णमासयागः-अग्निहोत्रयागः-चातुर्मास्यादियागविषये ज्ञानप्रदानम् ।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	ऐतरेयब्राह्मणम् (प्रथमपञ्चिका, प्रथमोऽध्यायः)	१
द्वितीयभागः -	ऐतरेयब्राह्मणम् (सप्तमी पञ्चिका, तृतीयोऽध्यायः)	१
तृतीयभागः -	शतपथब्राह्मणम् - वाङ्मनस्संवादः (१.४.५.८-१३)	१
चतुर्थभागः -	यज्ञशब्दस्य व्युत्पत्तिः, अर्थः, महत्त्वञ्च ।	
	यज्ञानाम् संक्षिप्तः परिचयः - (अग्निष्टोमयागः, दर्शपौर्णमासयागः, अग्निहोत्रयागः, चातुर्मास्ययागः)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्राणां दीक्षणीयेष्टि-सामधेनीसंख्यास्तुति-इष्टि-आहुति-दीक्षितसंस्कारादिविषये ज्ञानं भविष्यति।
- ते वाङ्मनस्संवादाख्यानविषये ज्ञास्यन्ति।
- अग्निष्टोम-दर्शपौर्णमासयागः-अग्निहोत्रयागः-चातुर्मास्यादियागान् अवबोधयिष्यन्ति ।

सहायकग्रन्थाः

१. ऐतरेयब्राह्मणम्-डा. सुधाकर मालवीय, तारा बुक एजेन्सी, वाराणसी ।
२. श्रौतयज्ञमीमांसा - युधिष्ठिर मीमांसक, श्रीमती सावित्रीदेवी बगडिया ट्रस्ट, कोलकाता ।
३. शतपथब्राह्मणम्- चौखम्बा संस्कृत सीरीज, वाराणसी ।

UGSVDS 502 (वेदाङ्ग-अनुक्रमणीसाहित्यञ्च-१)

अधिगमोद्देश्यानि –

- वेदाङ्गसाहित्यस्य विशिष्टपरिचयप्रदानम् ।
- अनुक्रमणीसाहित्यस्य परिचयप्रदानम् ।
- पाणिनीयशिक्षायाः सम्यग्ज्ञानप्रदानम् ।
- निरुक्तस्य विशेषज्ञानप्रदानम् ।
- बृहद्देवतायाः ज्ञानप्रदानम् ।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः -६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	पाणिनीयशिक्षा	१
द्वितीयभागः -	निरुक्तम् - नैघण्टुककाण्डम् (प्रथमोऽध्यायस्य प्रथमपादतः तृतीयपादपर्यन्तम्)	१
तृतीयभागः -	निरुक्तम् - नैघण्टुककाण्डम् (द्वितीयोऽध्यायस्य प्रथमपादतः पञ्चमपादपर्यन्तम्)	१
चतुर्थभागः -	बृहद्देवता (१.१-४०)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- अनेन छात्राणां वेदाङ्गसाहित्यस्य सम्यग्ज्ञानं भविष्यति ।
- अनुक्रमणीसाहित्यस्य विशिष्टज्ञानं भविष्यति ।
- छात्राः पाणिनीयशिक्षायाः विशेषज्ञानं लप्स्यन्ते ।
- छात्राः निरुक्तस्य महत्त्वं ज्ञातुं शक्यन्ति ।
- छात्राणां बृहद्देवतायाः सम्यग्ज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

१. पाणिनीयशिक्षा, शिवराज आचार्यः कौण्डिन्यायनः, चौखम्बा विद्यावान् वाराणसी ।
२. निरुक्तम्, व्याख्याकारः सम्पादकश्च- डा. जमुनापाठकः, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।
३. बृहद्देवता, सम्पादक अनुवादकश्च रामकुमार राय, चौखम्बा संस्कृत संस्थान वाराणसी ।

UGSVDS 503 (स्मृतिसाहित्यम्)

अधिगमोद्देश्यानि-

- छात्रेभ्यः स्मृतिसाहित्यस्य परिचयप्रदानम्
- स्मृतिसाहित्यस्य महत्त्वप्रतिपादनञ्च
- छात्रेभ्यः प्रमुखस्मृतीनां सह ज्ञानप्रदानम्
- छात्रेभ्यः मनुस्मृतेः याज्ञवल्क्यस्मृतेः च परिचयप्रदानम्।

पत्रम्

पूर्णाङ्कः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - स्मृतिसाहित्यस्य क्रमविकासकालः	१
द्वितीयभागः - प्रमुखस्मृतीनां परिचयः (मनुस्मृतिः, याज्ञवल्क्यस्मृतिः नारदस्मृतिः, पराशरस्मृतिः, विष्णुस्मृतिः)	१
तृतीयभागः - मनुस्मृतिः (सप्तमाध्यायः)	१
चतुर्थभागः - याज्ञवल्क्यस्मृतिः (व्यवहाराध्यायस्य दायविभागप्रकरणम्)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः -

- स्मृतिसाहित्यस्य सम्यक् परिचयो भविष्यति।
- प्रमुखस्मृतीकाराणां व्याख्यापद्धतिविषये अबोधनं भविष्यति।
- छात्राः मनुस्मृतेः द्वितीयाध्यायास्तथा याज्ञवल्क्यस्मृतेः दायभागः विषये ज्ञानं भविष्यति।

सहायकग्रन्थाः

१. धर्मशास्त्रस्येतिहासः (प्रथमभागः) प्रो. जयकृष्णमिश्रः, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी, २००१
२. मनुस्मृतिः, श्री पं. हरगोविन्दशास्त्री, चौखम्बा संस्कृत भवनं, वाराणसी, वि. सं. २०७५
३. याज्ञवल्क्यस्मृतिः, डा. केशव किशोर कश्यप, चौखम्बा कृष्णदास अकाडेमी, वाराणसी, वि. सं. २०७७

UGSVDS 504 – Internship

UGSVDE 505 (ब्राह्मणसाहित्यम् १)

अधिगमोद्देश्यानि

- ऐतरेयब्राह्मणस्य प्रथमपञ्चिकायाः प्रथमोऽध्याये निहितविषयस्य प्रतिपादनम् ।
- वाङ्मनस्संवादस्य अवबोधनम् ।
- अग्निष्टोमयागः-दर्शपौर्णमासयागः-अग्निहोत्रयागः-चातुर्मास्यादियागविषये ज्ञानप्रदानम् ।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः -६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	ऐतरेयब्राह्मणम् (प्रथमपञ्चिका, प्रथमोऽध्यायः)	१
द्वितीयभागः -	ऐतरेयब्राह्मणम् (सप्तमी पञ्चिका, तृतीयोऽध्यायः)	१
तृतीयभागः -	शतपथब्राह्मणम् - वाङ्मनस्संवादः(१.४.५.८-१३)	१
चतुर्थभागः -	यज्ञशब्दस्य व्युत्पत्तिः, अर्थः, महत्त्वञ्च	
	यज्ञानाम् संक्षिप्तः परिचयः - (अग्निष्टोमयागः, दर्शपौर्णमासयागः, अग्निहोत्रयागः, चातुर्मास्ययागः)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्राणां दीक्षणीयेष्टि-सामधेनीसंख्यास्तुति-इष्टि-आहुति-दीक्षितसंस्कारादिविषये ज्ञानं भविष्यति।
- ते वाङ्मनस्संवादाख्यानविषये ज्ञास्यन्ति।
- अग्निष्टोमयागः-दर्शपौर्णमासयागः-अग्निहोत्रयागः-चातुर्मास्यादियागान् अवबोधिष्यन्ति ।

सहायकग्रन्थाः

- १.ऐतरेयब्राह्मणम्-डा.सुधाकर मालवीय, तारा बुक एजेन्सी, वाराणसी ।
२. श्रौतयज्ञमीमांसा -युधिष्ठिर मीमांसक, श्रीमती सावित्रीदेवी बगडिया ट्रस्ट, कोलकाता ।
- ३.शतपथब्राह्मणम्- चौखम्बा संस्कृत सीरीज, वाराणसी ।

अधिगमोद्देश्यानि

- छात्रेभ्यः ऋग्वैदिकसाहित्यस्य परिचयप्रदानम्
- विशेषरूपेण सूर्यसूक्तस्य, संज्ञानसूक्तस्य, सरमापणिसंवादसूक्तस्य, विश्वामित्रनदीसंवादसूक्तस्य, नासदीयसूक्तस्य, हिरण्यगर्भसूक्तस्य चानुशीलनम्
- लौकिकसूक्तस्य, दार्शनिकसूक्तस्य, संवादसूक्तस्य चावबोधनम्

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - सूर्यसूक्तम् (ऋ. वे. १.११५) संज्ञानसूक्तम् (ऋ. वे. १०.१९१)	१
द्वितीयभागः - विश्वामित्रनदीसंवादसूक्तम् (ऋ. वे. ३.३३)	१
तृतीयभागः - सरमापणिसंवादसूक्तम् (ऋ. वे. १०.१०८)	१
चतुर्थभागः - नासदीयसूक्तम् (ऋ. वे. १०.१२९), हिरण्यगर्भसूक्तम् (ऋ. वे. १०.१२१)	१

परिणामाः

- छात्राः ऋग्वैदिकसाहित्यस्य परिचयं ज्ञास्यन्ति ।
- विशेषरूपेण सूर्यसूक्तस्य, संज्ञानसूक्तस्य, सरमापणिसंवादसूक्तस्य, विश्वामित्रनदीसंवादसूक्तस्य, नासदीयसूक्तस्य, हिरण्यगर्भसूक्तस्य च ज्ञानं प्राप्स्यन्ति ।
- वैदिकसाहित्ये दार्शनिकतत्त्वानां ज्ञानमवगमिष्यन्ति ।
- ऋग्वेदीयसंवादसूक्तानां ज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

१. श्रीमत्सायणाचार्यविरचितभाष्यसमेता ऋग्वेदसंहिता (१-१० मण्डलात्मकः), वैदिकसंशोधनमण्डलम्, पुणे- ५११०३७
२. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशनम्, दिल्ली
३. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, सम्पादकः- आचार्य जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी

UGSVDS 602 (यजुर्वेदीयसाहित्यम्)

अधिगमोद्देश्यानि

- विशेषतः वाजसनेयि-माध्यन्दिन-संहितायाः प्रथमाध्यायस्य षोडशोऽध्यायस्य च मन्त्राणामनुशीलनम् ।
- विशेषरूपेण यजुर्वेदसंहितायाः शिवसंकल्पसूक्तस्य सम्यग्ज्ञानप्रदानम् ।
- वेदमन्त्राणां शुद्धोच्चारणम् ।
- याज्ञवल्क्यशिक्षा-वाजसनेयिप्रातिशाख्ययोः सम्यग्ज्ञानप्रदानम् ।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - शुक्लयजुर्वेदसंहिता (प्रथमोऽध्यायः, १-१५)	१
द्वितीयभागः - शतरुद्रियोऽध्यायः (षोडशोऽध्यायः १-१६), शिवसंकल्पसूक्तम् (शु.य. चतुस्त्रिंशोऽध्यायः १-६)	१
तृतीयभागः - याज्ञवल्क्यशिक्षा (स्वरप्रकरणम्, १-६५)	१
चतुर्थभागः - वाजसनेयिप्रातिशाख्यम्, (द्वितीयोऽध्यायः)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- वाजसनेयिमाध्यन्दिन-शुक्लयजुर्वेदसंहिताया सह परिचयो भविष्यति।
- विशेषरूपेण यजुर्वेदसंहितायाः शिवसंकल्पसूक्तस्य सम्यग्ज्ञानं भविष्यति ।
- छात्राः मन्त्राणां शुद्धोच्चारणं कर्तुं शक्नुवन्ति।
- तैः वर्णोच्चारणविधयः, स्थानानि स्वरादिविषयाश्च ज्ञास्यन्ते।

सहायकग्रन्थाः

१. वाजसनेयि-माध्यन्दिन शुक्लयजुर्वेदसंहिता, , पण्डित जगदीशलालशास्त्री, मोतीलाल बनारसीदास २००७।
२. श्रीमद्वाजसनेयिमाध्यन्दिन शुक्लयजुर्वेद संहिता, डा. रामकृष्ण शास्त्री, चौखम्बा विद्यावान्, वाराणसी २०१९।
३. न्यू वैदिक सिलेक्शन II, तैलंग एवं चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशन, २०१८।
४. याज्ञवल्क्यशिक्षा, श्री अमरनाथशास्त्रि सम्पादिता, हितचिन्तक प्रेस, बनारस ।

UGSVDS 603 (अथर्ववेदीयसाहित्यम्- १)

अधिगमोद्देश्यानि

- अथर्ववेदसंहितायाः विशिष्टपरिचयप्रदानम्।
- विशेषरूपेण अथर्ववेदसंहितायाः किलासपलितनाशनसूक्तस्य, महद्ब्रह्मसूक्तस्य, वेनसूक्तस्य, सांमनस्यसूक्तस्य, सभा-समितिसूक्तस्य रथसूक्तस्य तथा दुन्दुभिसूक्तस्य च सम्यग्ज्ञानप्रदानम्।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	किलासपलितनाशनसूक्तम् (१.२३-२४),	१
द्वितीयभागः -	महद्ब्रह्मसूक्तम् (१.३२), वेनसूक्तम् (२.१)	१
तृतीयभागः -	सांमनस्यसूक्तम् (३.३०), सभा समिति (७.१३)	१
चतुर्थभागः -	रथसूक्तम् (६.१२५), दुन्दुभिसूक्तम् (६.१२६)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- अनेन छात्राणाम् अथर्ववेदस्य ज्ञानं भविष्यति।
- विशेषरूपेण अथर्ववेदसंहितायाः किलासपलितनाशनसूक्तस्य, महद्ब्रह्मसूक्तस्य, वेनसूक्तस्य, सांमनस्यसूक्तस्य, सभा-समितिसूक्तस्य रथसूक्तस्य तथा दुन्दुभिसूक्तस्य च सम्यक् ज्ञानं भविष्यति।

सहायकग्रन्थाः

१. अथर्ववेदसंहिता, कृष्णदास अकाडेमी, वाराणसी
२. अथर्ववेदसंहिता, डब्लु. डी. व्हीटनी, नाग पब्लिकेशन, दिल्ली
३. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशनम्, दिल्ली

UGSVDS 604 (सूत्रसाहित्यम् -१)

अधिगमोद्देश्यानि

- सूत्रसाहित्यस्य परिचयप्रदानम् ।
- श्रौतयागानां विशेषज्ञानं प्रयोगश्च ।
- धर्मसूत्रे गृह्यसूत्रे च निरूपिताः सामाजिकव्यवस्थायाः सम्यग्ज्ञानप्रदानम् ।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः -६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - कात्यायनश्रौतसूत्रम्

प्रथमोऽध्यायः - कण्डिका १, २ (१-९), चतुर्थोऽध्यायः - कण्डिका ७-१०

द्वितीयभागः - गौतमधर्मसूत्रम् (हरदत्तभाष्यसहितम्)

प्रथमप्रश्नः - द्वितीयाध्यायतः चतुर्थाध्यायपर्यन्तम्, द्वितीयप्रश्नः- प्रथमाध्यायः

तृतीयभागः - पारस्करगृह्यसूत्रम् - प्रथमकाण्डम् (१.-१६, १७, १९)

चतुर्थभागः - पारस्करगृह्यसूत्रम् - द्वितीयकाण्डम् (२.१)

१

१

१

१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- अनेन छात्राणां सूत्रसाहित्येन सह परिचयो भविष्यति ।
- कात्यायनश्रौतसूत्रस्याध्ययनेन छात्राः दर्शपूर्णमासादिश्रौतयागानां परिचयं महत्त्वञ्च ज्ञास्यन्ति ।
- गौतमधर्मसूत्रे निरूपिताः प्रजानां राज्ञाञ्च कर्तव्याः, चत्वार आश्रमाः इत्यादिविषयाः ज्ञास्यन्ते ।
- पारस्करगृह्यसूत्रे निरूपिताः संस्काराणां परिचयं महत्त्वञ्च ज्ञास्यन्ति ।

सहायकग्रन्थाः

१. कात्यायनश्रौतसूत्रम्, सम्पादकः - पट्टाभिरामशास्त्री, श्रीलालबहादुरशास्त्रीसंस्कृतविद्यापीठम्, दिल्ली ।
२. कात्यायनश्रौतसूत्रम्, सम्पादकः - विद्याधरशर्मा, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्, वाराणसी।
३. गौतमधर्मसूत्रम्, सम्पादकः- यू. सी. पाण्डेयः, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्, वाराणसी।
४. पारस्करगृह्यसूत्रम्, 'हरिहर'- 'गदाधर'- भाष्यद्वयोपेतम् ।
५. जगदीशचन्द्र मिश्र, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्, वाराणसी।

अधिगमोद्देश्यानि

- छात्रेभ्यः ऋग्वैदिकसाहित्यस्य परिचयप्रदानम्
- विशेषरूपेण सूर्यसूक्तस्य, संज्ञानसूक्तस्य, सरमापणिसंवादसूक्तस्य, विश्वामित्रनदीसंवादसूक्तस्य, नासदीयसूक्तस्य, हिरण्यगर्भसूक्तस्य चानुशीलनम्
- लौकिकसूक्तस्य, दार्शनिकसूक्तस्य, संवादसूक्तस्य चावबोधनम्

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - सूर्यसूक्तम् (ऋ. वे. १.११५) संज्ञानसूक्तम् (ऋ. वे. १०.१९१)	१
द्वितीयभागः - विश्वामित्रनदीसंवादसूक्तम् (ऋ. वे. ३.३३)	१
तृतीयभागः - सरमापणिसंवादसूक्तम् (ऋ. वे. १०.१०८)	१
चतुर्थभागः - नासदीयसूक्तम् (ऋ. वे. १०.१२९), हिरण्यगर्भसूक्तम् (ऋ. वे. १०.१२१)	१

परिणामाः

- छात्राः ऋग्वैदिकसाहित्यस्य परिचयं ज्ञास्यन्ति ।
- विशेषरूपेण सूर्यसूक्तस्य, संज्ञानसूक्तस्य, सरमापणिसंवादसूक्तस्य, विश्वामित्रनदीसंवादसूक्तस्य, नासदीयसूक्तस्य, हिरण्यगर्भसूक्तस्य च ज्ञानं प्राप्स्यन्ति ।
- वैदिकसाहित्ये दार्शनिकतत्त्वानां ज्ञानमवगमिष्यन्ति ।
- ऋग्वेदीयसंवादसूक्तानां ज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

४. श्रीमत्सायणाचार्यविरचितभाष्यसमेता ऋग्वेदसंहिता (१-१० मण्डलात्मकः), वैदिकसंशोधनमण्डलम्, पुणे- ५११०३७
५. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशनम्, दिल्ली
६. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, सम्पादकः- आचार्य जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी

अधिगमोद्देश्यानि

- छात्रेभ्यः वैदिकसाहित्यस्य परिचयप्रदानम्।
- विशेषरूपेण विष्णुसूक्तस्य, रात्रिसूक्तस्य, वरुणसूक्तस्य, विवाहसूक्तस्य, सोमसूक्तस्य, पुरुरवा-उर्वशीसंवादसूक्तस्य, अगस्त्य-लोपामुद्रासंवादसूक्तस्य चानुशीलनम्।

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - विष्णुसूक्तम्(ऋ.वे.१.१५४) रात्रिसूक्तम्(१०.१२७)	१
द्वितीयभागः - वरुणसूक्तम्(ऋ.वे.१. २५)	१
तृतीयभागः - विवाहसूक्तम्(ऋ.वे.१०.८५) सोमसूक्तम्(ऋ.वे.९.८०)	१
चतुर्थभागः - पुरुरवा-उर्वशीसंवादसूक्तम्(ऋ.वे.१०.९५)	
अगस्त्य-लोपामुद्रासंवादसूक्तम् (ऋ.वे.१.१७९)	१

परिणामाः

- छात्राः वैदिकसाहित्यस्य परिचयं ज्ञास्यन्ति।
- विशेषरूपेण विष्णुसूक्तस्य, रात्रिसूक्तस्य, वरुणसूक्तस्य, विवाहसूक्तस्य, सोमसूक्तस्य, पुरुरवा-उर्वशीसंवादसूक्तस्य, अगस्त्य-लोपामुद्रासंवादसूक्तस्य च ज्ञानं प्राप्स्यन्ति।
- ऋग्वेदीयसंवादसूक्तानां ज्ञानं भविष्यति।

सहायकग्रन्थाः

१. श्रीमत्सायणाचार्यविरचितभाष्यसमेता ऋग्वेदसंहिता (१-१० मण्डलात्मकः), वैदिकसंशोधनमण्डलम्, पुणे-५११०३७
२. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशनम्, दिल्ली
३. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, सम्पादकः- आचार्य जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी
४. वैदिक संकलन, खण्डः १-२, सम्पादकः अध्यापकः डॉ भवानी प्रसाद भट्टाचार्यः, अध्यापकः डॉ तारकनाथ अधिकारी, संस्कृत बुक डिपो, कोलकाता

UGSVDS 702 (उपनिषत्साहित्यम् २)

अधिगमोद्देश्यानि

- कठोपनिषद् अनुशीलनम्
- बृहदारण्यकोपनिषद् अनुशीलनम्
- मुण्डकोपनिषद् अनुशीलनम्
- तैत्तिरियोपनिषद् अनुशीलनम्

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	कठोपनिषद् (प्रथमोऽध्यायः प्रथमावल्ली)	१
द्वितीयभागः -	बृहदारण्यकोपनिषद् (चतुर्थोऽध्यायः, पञ्चमब्राह्मणम्)	१
तृतीयभागः -	तैत्तिरियोपनिषद् (ब्रह्मानन्दवल्ली)	१
चतुर्थभागः -	मुण्डकोपनिषद् (प्रथममुण्डकः)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्रेभ्यः कठोपनिषदः बृहदारण्यकोपनिषदश्च विशिष्टज्ञानं भविष्यति ।
- तैत्तिरियोपनिषदि वर्णितानां विषयाणां ज्ञानं भविष्यति।
- यमनचिकेताख्यानेन छात्राणां नैतिकाध्यात्मिकविकासो भविष्यति।
- मुण्डकोपनिषदि वर्णितानां विषयाणां ज्ञानं भविष्यति।

सहायकग्रन्थाः

१. कठोपनिषद्, गीताप्रेस, गोरखपुर
२. मुण्डकोपनिषद्, गीताप्रेस, गोरखपुर
३. छान्दोग्योपनिषद्, गीताप्रेस, गोरखपुर
४. बृहदारण्यकोपनिषद्, गीताप्रेस, गोरखपुर

अधिगमोद्देश्यानि

- षड्वेदाङ्गानां विशिष्टानुशीलनम् ।
- माण्डुकीशिक्षायाः याज्ञवल्क्यशिक्षायाः च सम्यग्ज्ञानप्रदानम् ।
- निरुक्तस्य विशेषज्ञानप्रदानम् ।
- बृहद्देवतायाः ज्ञानप्रदानम् ।

पत्रम्	पूर्णाङ्काः -६०,	श्रेयोऽङ्कः - ४
प्रथमभागः - माण्डुकीशिक्षा (१प्रकरणतः ६ प्रकरणपर्यन्तम्)		१
द्वितीयभागः - याज्ञवल्क्यशिक्षा (वर्णप्रकरणम् १ तः ५०)		१
तृतीयभागः - निरुक्तम् - नैगमकाण्डम् (चतुर्थोऽध्यायः १-१५)		१
चतुर्थभागः - बृहद्देवता (८.१-५२)		१

परिणामाः

- छात्राः षड्वेदाङ्गानां परिचयप्रयोजनमहत्त्वानि ज्ञास्यन्ति ।
- छात्राः माण्डुकीशिक्षायाः याज्ञवल्क्यशिक्षायाः च विशेषज्ञानं लप्स्यन्ते ।
- छात्राः निरुक्तस्य महत्त्वं ज्ञातुं शक्यन्ति ।
- छात्राणां बृहद्देवतायाः सम्यग्ज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

१. वेदाङ्गोतिहासः, नरेशझा, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्, वाराणसी
२. निरुक्तम्, मुकुन्दबक्शीझा, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्, वाराणसी
३. माण्डुकीशिक्षा, सम्पादकः डॉ. जमुना पाठक, व्याख्याकारः डॉ. दानपति तिवारी, चौखम्बा कृष्णदास अकादमी, वाराणसी
४. बृहद्देवता, सम्पादकः अनुवादकश्च रामकुमार राय, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी

UGSVDS 704 (शोधप्रविधि:)

अधिगमोद्देश्यानि -

- नवीनानुसन्धातृणां शोधोपयोगितापुरस्सरं तस्य स्वरूपबोधः ।
- छात्राणाम् अनुसन्धाने समागतानां तत्सम्बद्धविषयाणां परिचयप्रदानम् ।
- अनुसन्धानात् प्राक् समस्याचयनं शोधपद्धतीनां परिज्ञानम् ।
- शोधकार्ये प्रयोगभूतानां संगणकविषयाणामवबोधनम् ।

पत्रम्

पूर्णाङ्कः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः -	शोधसंज्ञा, शोधकार्यस्य उद्देश्यम्, शोधप्रकाराः, शोधप्रबन्धनिर्माणस्य विधिः, शोधपद्धतयः	१
द्वितीयभागः -	शोधविषयनिर्वाचनम्, शोधविषयाणां प्राथमिकतथ्यादिसंग्रहः, शोधसारलेखनम्, ग्रन्थसूचीनिर्माणप्रक्रिया च.	१
तृतीयभागः -	भारतीयशोधपरम्परा (भारतीयशोधपरम्परायाः इतिहासः, न्यायः, सूत्रम्, भाष्यम्, वार्तिकम्, टीका-टिप्पणी च)	१
चतुर्थभागः -	अनुवादकला, अनुवादस्य प्रकाराः, लिप्यन्तरीकरणम्, पाण्डुलिपिविज्ञानम्, संगणककौशलम्	१

परिणामाः

- शोधप्रारूपनिर्माणे नवीनानुसन्धातारः सक्षमाः भविष्यन्ति।
- समस्यागतानां विषयाणां विवेचनपुरस्सरं सारतत्त्वप्रदायके शोधप्रबन्धनिर्माणे दक्षता भविष्यन्ति।
- छात्राणाम् अनुसन्धाने समागतानां तत्सम्बद्धविषयाणां परिचयप्रदानम्।
- अनुसन्धानात् प्राक् समस्याचयनं शोधपद्धतीनां परिज्ञानम्।
- शोधकार्ये प्रयोगभूतानां संगणकविषयाणामवबोधनम् ।

सहायकाग्रन्थाः

- संस्कृतशोधप्रविधिः, डॉ. सत्यनारायण आचार्यः, स्टुडेन्ट्स ओफसेट, तिरुपति, 2012
- Elements of Research Methodology in Sanskrit - Keshab Chandra Das, Chaukhamba Sanskrit Sansthan, Varanasi.
- Biswalipir Bhumika – Narayana Das, Bina Library, Guwahati.
- Sanskrit Sodha Prabidhi, Sharada Sanskrit Sansthan, Varanasi.

UGSVDSE 705 (चितानि वैदिकसूक्तानि - २)

अधिगमोद्देश्यानि

- छात्रेभ्यः वैदिकसाहित्यस्य परिचयप्रदानम्
- विशेषरूपेण विष्णुसूक्तस्य, वरुणसूक्तस्य, विवाहसूक्तस्य, पुरुरवा-उर्वशीसंवादसूक्तस्य चानुशीलनम्

पत्रम्	पूर्णाङ्काः - ६०,	श्रेयोऽङ्कः - ४
प्रथमभागः - विष्णुसूक्तम्(ऋ.वे.१.१५४)		१
द्वितीयभागः - वरुणसूक्तम्(ऋ.वे.१. २५)		१
तृतीयभागः - विवाहसूक्तम्(ऋ.वे.१०.८५)		१
चतुर्थभागः - पुरुरवा-उर्वशीसंवादसूक्तम्(ऋ.वे.१०.९५)		१

परिणामाः

- छात्राः वैदिकसाहित्यस्य परिचयं ज्ञास्यन्ति ।
- विशेषरूपेण विष्णुसूक्तस्य, वरुणसूक्तस्य, विवाहसूक्तस्य, पुरुरवा-उर्वशीसंवादसूक्तस्य च ज्ञानं प्राप्स्यन्ति।
- ऋग्वेदीयसंवादसूक्तानां ज्ञानं भविष्यति।

सहायकग्रन्थाः

१. श्रीमत्सायणाचार्यविरचितभाष्यसमेता ऋग्वेदसंहिता (१-१० मण्डलात्मकः), वैदिकसंशोधनमण्डलम्, पुणे- ५११०३७
२. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशनम्, दिल्ली
३. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, सम्पादकः- आचार्य जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी
४. वैदिक संकलन, खण्डः १-२, सम्पादकः अध्यापकः डॉ भवानी प्रसाद भट्टाचार्यः, अध्यापकः डॉ तारकनाथ अधिकारी, संस्कृत बुक डिपो, कोलकाता
५. Vedic Selections-Kshitish Chandra Chatterji- Calcutta University

अधिगमोद्देश्यानि

- ऋग्वेदसंहितायाः परिचयप्रदानम्
- लौकिकसूक्तस्य तथा दार्शनिकसूक्तस्य अवबोधनम् विशेषरूपेण वायुसूक्तस्य, ऋजुनीतीसूक्तस्य, पुरुषसूक्तस्य अस्यवामीयसूक्तस्य, मण्डूकसूक्तस्य, विश्वदेवसूक्तस्य, सवितृसूक्तस्य, पूषन्सूक्तस्य च सम्यग्ज्ञानप्रदानम्

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - वायुसूक्तम् (ऋ.वे.१.२), ऋजुनीतीसूक्तम्(ऋ.वे.१.९०)	१
द्वितीयभागः - पुरुषसूक्तम्(ऋ.वे.१०.९०), अस्यवामीयसूक्तम्(ऋ.वे.१.१६४-१-१५)	१
तृतीयभागः - मण्डूकसूक्तम् (ऋ.वे.७.१०३), विश्वदेवसूक्तम्(ऋ.वे.१.८९)	१
चतुर्थभागः - सवितृसूक्तम्(ऋ. वे. १.३५), पूषन्सूक्तम्(ऋ.वे. ६.५२)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्राणाम् ऋग्वेदसंहितायाः परिचयो भविष्यति ।
- लौकिकसूक्तस्य तथा दार्शनिकसूक्तस्य परिचयं महत्वञ्च ज्ञास्यन्ति।
- विशेषरूपेण वायुसूक्तस्य, ऋजुनीतीसूक्तस्य, पुरुषसूक्तस्य अस्यवामीयसूक्तस्य, मण्डूकसूक्तस्य, विश्वदेवसूक्तस्य, सवितृसूक्तस्य, पूषन्सूक्तस्य च सम्यक्ज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः .

१. श्रौतपाठः , कलकताविश्वाविद्यालयः, कोलकाता
२. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे। भारतीवाविद्याप्रकाशनम् : दिल्ली
३. नवीनवैदिकसञ्चयनम्, सम्पादकः - यमुनापाठकः, उमेशसिंहः, चौखम्बाप्रकाशनम्, वाराणसी
४. वैदिक संकलन, खण्डः १-२, सम्पादकः अध्यापकः डॉ भवानी प्रसाद भट्टाचार्यः, अध्यापकः डॉ तारकनाथ अधिकारी, संस्कृत बुक डिपो, कोलकाता

UGSVDS 802 (प्रातिशाख्यं वैदिकव्याकरणञ्च)

अधिगमोद्देश्यानि

- प्रातिशाख्यसाहित्यस्य वैदिकव्याकरणस्य च परिचयप्रदानम्
- वेदमन्त्राणां शुद्धोच्चारणम्
- वैदिकव्याकरणस्य ज्ञानप्रदानम्

पत्रम्

पूर्णाङ्काः -६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - ऋग्वेदप्रातिशाख्यम्-(संज्ञापटलम्) - प्रथमपटलम् (१)

१

द्वितीयभागः - ऋग्वेदप्रातिशाख्यम्- (परिभाषापटलम्)- २

१

तृतीयभागः - ऋग्वेदप्रातिशाख्यम्-(षोडशपटलम्, छन्दः-पटलम्)

१

चतुर्थभागः - वैदिकव्याकरणस्य मुख्यतत्त्वानि(उपसर्गाणामुपयोगः, तुमुन्-प्रत्ययः, वैदिकस्वराः,

इति-अवग्रहः, वैदिकशब्दरूपाणि, पदपाठस्य वैशिष्ट्यम्, धातुरूपाणि, लोट्-लकारस्य प्रयोगः)

१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- अनेन प्रातिशाख्यसाहित्यस्य वैदिकव्याकरणस्य च परिचयो भविष्यति ।
- छात्राः ऋग्वेदप्रातिशाख्यम् पठित्वा वेदमन्त्राणां शुद्धोच्चारणे सक्षमाः भविष्यन्ति ।
- वैदिकव्याकरणमधीत्य छात्राः वैदिकसाहित्यं सम्यक् रूपेण ज्ञातुं शक्नुवन्ति ।

सहायकग्रन्थाः

१. ऋग्वेदप्रातिशाख्यम्, सम्पादकः - वीरेन्द्रवर्मा, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्, वाराणसी

२. वैदिकप्रक्रिया, सम्पादकः - डी. महतो, मोतीलालबनारसीदास प्रकाशनम्

३. Mechanism of Vaidik Accent- Prof N.R Sarma

४. वैदिकव्याकरण-उमेशचन्द्र पाण्डेय- चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी

UGSVDS 803 (निरुक्त नारदीयशिक्षा)

अधिगमोद्देश्यानि

- छात्रेभ्यो निरुक्तस्य नारदीयशिक्षायाश्च परिचयप्रदानम्
- कठिनवैदिकशब्दानाम् अर्थज्ञानम्
- छात्रेभ्यो देवतानामाकारादिविषये ज्ञानप्रदानम्
- वर्णोच्चारणविधीनां प्रतिपादनं मन्त्राणां शुद्धोच्चारणञ्च

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - निरुक्तम् - दैवतकाण्डम् (सप्तमोऽध्यायः-१-३)	१
द्वितीयभागः - निरुक्तम् - दैवतकाण्डम् (सप्तमोऽध्यायः-४-७)	१
तृतीयभागः - नारदीयशिक्षा (प्रथमः प्रपाठकः)	१
चतुर्थभागः - नारदीयशिक्षा (द्वितीयः प्रपाठकः)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्राः कठिनवैदिकशब्दानामर्थं निर्वचनञ्च बोधिष्यन्ति।
- ते त्रिविधऋचः, मन्त्राणामभिप्रायाः, देवतानामाकारादिविषयाः ज्ञास्यन्ते।
- छात्राः मन्त्राणां शुद्धोच्चारणं कर्तुं शक्नुवन्ति।
- तैः वर्णोच्चारणविधयः, स्थानानि स्वरादिविषयाः ज्ञास्यन्ते।

सहायकग्रन्थाः

१. निरुक्तम्, सम्पादकः - मुकुन्दबक्शीझा, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्, वाराणसी
२. द निघण्टु एण्ड द निरुक्त, सम्पादकः - लश्मणस्वरूपः, मोतीलालबनारसीदासप्रकाशनम्, वाराणसी
३. नारदीयशिक्षा, सम्पादकः - प्रमोदवर्धनकौण्डन्यायनः, चौखम्बाविद्याभवनम्, वाराणसी

UGSVDS 804

क्षेत्राध्ययनम्/ प्रकल्पसंरचना

श्रेयोऽङ्कः - ४

UGSVDSE 805 (चितानि वैदिकसूक्तानि - ३)

अधिगमोद्देश्यानि

- ऋग्वेदसंहितायाः परिचयप्रदानम्
- लौकिकसूक्तस्य तथा दार्शनिकसूक्तस्य अवबोधनम्, विशेषरूपेण वायुसूक्तस्य, पुरुषसूक्तस्य, मण्डूकसूक्तस्य, सवितृसूक्तस्य च सम्यग्ज्ञानप्रदानम्

पत्रम्

पूर्णाङ्काः - ६०,

श्रेयोऽङ्कः - ४

प्रथमभागः - वायुसूक्तम् (ऋ.वे.१.२)

१

द्वितीयभागः - पुरुषसूक्तम् (ऋ.वे.१०.९०)

१

तृतीयभागः - मण्डूकसूक्तम् (ऋ.वे.७.१०३)

१

चतुर्थभागः - सवितृसूक्तम् (ऋ. वे. १.३५)

१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्राणाम् ऋग्वेदसंहितायाः परिचयो भविष्यति ।
- लौकिकसूक्तस्य तथा दार्शनिकसूक्तस्य परिचयं महत्त्वञ्च ज्ञास्यन्ति।
- विशेषरूपेण वायुसूक्तस्य, पुरुषसूक्तस्य, मण्डूकसूक्तस्य, सवितृसूक्तस्य च सम्यक्ज्ञानं भविष्यति ।

सहायकग्रन्थाः

१. श्रौतपाठः, कलकताविश्वविद्यालयः, कोलकाता
२. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे। भारतीवाविद्याप्रकाशनम् : दिल्ली
३. नवीनवैदिकसञ्चयनम्, सम्पादकः - यमुनापाठकः, उमेशसिंहः, चौखम्बाप्रकाशनम्, वाराणसी